

ban fakadna, hanem a Döbrentei-téri bájos kis kertben, ahol lehetne egy pár lépést is tenni az ivókurát végző embereknek.

De nem folytatom; pedig még sokat lehetne beszélni a Margitsziget folyton változó gazdájáról, füstös Dunapartjáról, a Szechenyi-fürdő sporttelepé fejlesztéséről, a Császár- és Szent Lukács-fürdőknek a Dunától vasutal való elválasztásáról.

Budapest fürdőváros

Elvégre nem terv- és programnyújtás a célom, csak eddig elkövetett hibákra és azok forrására akartam rámutatni, amit az orvosi vélemény és hozzáértés teljes mellőzésében vélek megtalálni. S ha a helyzet változásában erős is voltam, ne essék az rosszul senkinek, ki e csodás fekvéssel és kincsekkel megáldott fővárost csakugyan világhíres fürdővárossá szeretné varázsolni, mert ezt csak a hibák őszinte és reális feltárásával és az eddig követett irány megfontolt átszervezésével; mindenek fölött az egészségügyi szempontoknak és az orvosi véleményeknek és irányító szerepének teljes elismerésével lehet elérni. Erre az „erős szóra” ma kétszeresen szükség van; mert évekként elzúló világágit indítottunk egy jelszót és mozgalmat: „Budapest fürdőváros!” és ma ebben a jelszóban el van kötelezve a legerősebb, legteljesebb királyi sarjától kormányfőnkön, polgármestereken, egyetemi tanárokon át a magyar társadalom minden előkelősége. 1929-re idecsúditjuk a világ minden nemzetét, hogy nézen a szemünk közé, álljon versenyre velünk és olyanok fogják számonkérni tőlünk a jelszó jelentőségét, akiknek nem lehet a szemét kitűrni egy-két bankettel, kivilágított hullámfürdővel és Gellért-heggyel. Ha akkorra készen nem leszünk és nem tudunk felmutatni igazi gyógyfürdő-kultúrát, jaj nekünk és hírnevünknek; csak a régi rossz híreket fogjuk újra megerősíteni, amit még ma is filmen mutogatnak külföldön: „Budapest mulatóhely”.

De szükség van az erős szóra azért is, hogy áthatoljon a fővárosi fürdő-panamák nyomában zúgó felháborodás-tengeren, hogy megállítsa a tubuzgó reparációra hajló szélsőséges elhatározásokat, amik most népszerűek, amik most egyszerre minden józan fürdőépítkezést be akarnak szüntetni, egy fillért sem többet áldozni szép fővárosunk jövője, lakosságának egészsége érdekében. Ne szükkeljünk ki a szemünk, hanem józanul tervezni és szigorúan ellenőrizni mire megy az a tenger pénz! Csak annyit mondom a városi uraknak és felhívom erre az illetékes kormányfőnkön, polgármestereken, hogy van egy 50 esztendő közegészségügyi törvényünk (1876:XIV.), melynek 106. §-a így hangzik:

A főváros kötelessége

— A fürdők azon törvényhatóság felügyelete alá tartoznak, melynek területén vannak. A törvényhatóság gondoskodik arról is, hogy a vagyontalanok a fürdők és gyógyforrások díjtalan használatában a lehetőség szerint részesíttessenek. Igaz, hogy ez nem imperativum, de abban a kedvező esetben, midőn a törvényhatóság egyben a gyógyfürdő tulajdonosa is, oly erkölcsi kényszer és kötelesség van, ami alól egy ország gazdag fővárosa, melynek példát kellene nyújtania, nem térhet ki és ezt a kötelességet nem lehet elintézni néhány száz kiosztott ingyenjeggyel.

Kérdem, teljesítette-e a törvény fenn-

Befejezték az orvosi tanfolyamot

Az orvostársadalom meleg elismerése a balatonfüredi gyógyfürdőnek
Bálint professzor előadása a gyomorfekélyről — A kultuszminiszter képviselője a tanfolyam jelentőségéről

Balatonfüred, május 21.

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A balatonfüredi orvosi tanfolyam előadásait ma, szombaton délelőtt befejezték. A bucsuzás alkalmával az orvosprofesszorok és hallgatók több beszédben fejtették a tanfolyam jelentőségét és szónokai köszönetet mondtak Bánd Dezso kormányfőtanácsosnak, a balatonfüredi gyógyfürdő vezérigazgatójának a szíves vendéglátásért és az orvosi tanfolyam rendezése körül kifejtett fáradozásaiért. Egyben megfogadták az orvosok, hogy tapasztalataik után mindent el fognak követni a balatoni gyógyértékek propagálására.

A professzorok nevében Kéty László dr. báró szólalt fel és szintén melegen megköszönte Bánd vezérigazgatónak többirányú eredményes munkáját. Majd kifejezést adott annak az intenciónak, amely a nagynevű édesatyjának elnökletével működő balatonfüredi tanácsadó orvostestületet a tanfolyam megszervezésére indította. Állami támogatással működnek már orvostanfolyamok az egyetemi városokban, itt azonban csak Balatonfüred igazgatóságának áldozatkészsége teszi lehetővé a tudományos munkát. Még pedig ritka önzetlenséggel. Mert a fürdőigazgatóság nemcsak Balatonfüred szénsavas forrásait, a világhírű Nauheimmel kétségtelenül vetekedő értékeit mutatja be, hanem elkalanolja az orvosokat a Balatonvidék többi fürdőhelyére is, hogy sorra megismerjék a Balaton igazi gyógyértékeit és betegük javára eredményesen kiaknázhassák azoknak javát. Kérte az orvoshallgatóságot,

állása óta Budapest törvényhatósága ezt a kötelességét? mutassanak nekem csak egyetlen beteget is, aki mint Budapest szegénye e város jótékony gondoskodásából veszítette el reumáját valamely városi fürdőben!

Uraim, itt nagy és bűnös mulasztások történtek, népünk történelme méltán kérhetné számon e város mindenkorai urától, hogy miért folyt itt el felhasználatlanul évszázadokon át a gyógyító hév- vizek kiapadhatatlan tömege és folyik el még most is. De ne rekrimáljunk a múltért, hanem eselekdjünk a jövőért. És ha ez a cselekvés helytelen irányításal ferde vágányra került, igyekezzünk azt gyors elhatározással és elszánt áldozatkészséggel helyes utra terelni. Orvosok csinálják és irányítják e város fürdőpolitikáját, a tervező építész kezét ők vezessék, a nagyüzem vezetéséhez értő gazdasági szakember mindenben az ő kívánásaihoz alkalmazkodjék; s e három harmonikus munka célja csak egy legyen: a beteg ember jóvalta és gyógyulása!

Szakorvosi előadások

Sümei József dr. balatonfüredi fürdőorvos, a hipertóniáról tartott előadást. Létrejöttének egységes magyarázatát adni nem lehet. Bizonyos, hogy önálló megbetegedés és hosszas fennállása után súlyos bajok előidézje. Megtámadja az ereket, veséket és különösen az apoplekszia veszélye fenyegeti a beteget. Ilyen súlyos következményei miatt igyekezni kell azon, hogy a magas vérnyomást lecsökkentse az orvostudomány minden eszközzel. A munka, a nyugalom, az életmód szabályozottsága a legfontosabb gyógyszor. Nagyon használ az általános masszáz és a szénsavas fürdő. A tuberkulózis után a vérkeringési bántalmak szedik a legtöbb áldozatot. Hirtelen dőlnek ki olyanok, akikről a tudomány, a kultúra, a közélet még csak nemes alkotást várhatott volna. A betegségek rohamosan emelkednek. Államilag szervezett propagandával kell a társadalmat kioktatni az önvédelmi eszközökre.

Horváth Ferenc dr. a „hypotonia és a szénsavas fürdők” címmel tartott előadást. A hypotonia többnyire asztmás alkati szellemi munkások csökkent munkaképessége, amely főfájás, szédülés, ájulás, szív- és gyomorpanaszok, gyors kifáradás tüneteivel jár. A belső szekréció és a vele szorosan együttműködő vegetatív idegrendszer zavarán alapszik. Ami a szív csökkent munkaképességét és a legkisebb erek petyhüdségét idézi elő. A leggyakoribb tünete az alacsony vérnyomás. Az életet nem veszélyeztető, de felismerése fontos, már csak azért is, mert helyes tüneti kezeléssel szépen javítható a betegek munkaképessége. Az általános erőbeli állapotot emelő pihenés, szórakozás és diéta mellett, koffein és strichnin adagolása kapcsán adott szénsavas fürdő különösen jó eredménnyel jártak, amit még egyéb fizioterápiás eljárások és a hiányos hormonműködést pótló mirigykivonatokkal lehetett javítani.

Benczur Gyula dr. ezzel a címmel tartott előadást: „Az izületi bántalmak csoportosítása az összes szempontok tekintetbevételével és néhány szó a bántalmak körökötéről”. A kongresszust vasárnap délelőtt folytatják.

hogy hazatérve gondoljanak az itt megismert értékekre, amelyek határozottan pótolni tudják megfelelő esetekben a külföldi hasonló gyógytényezőket. Ezután Bánd Dezso kormányfőtanácsos mondott igen nagy tetszéssel fogadott beszédet, amelyben melegen invitálta a doktorokat a jövő évi IV. tanfolyamra és megköszönte a professzoroknak önzetlen tudományos munkájukat.

Az utolsó nap előadásai

A tanfolyam utolsó napján Torna József dr. magántanár tartotta az első előadást a vérméregzés és az ehhez hasonló bajoknak vegyszeres gyógyításáról. Elmondta, hogy a laikus közönség előtt „vérméregzés” neve alatt ismert betegségeknek, vagy ehhez hasonló bajoknak orvoslására nemcsak a belorvos működése terén, hanem sebészi és nőorvos területén is sikerrel használható bizonyos vegyi

Magyarnak Pécs!

Németnek Bécs!

Maradandó értékű bérmeletési ajándéktárgyak

Gyönyörű kidolgozású arany karkötők 20 pengőtől 100 pengőig
Arany láncok legszebb amulettekkel 18 pengőtől 50 pengőig
Kiváló finom női, arany, valódi svájci
óra karkötők 30 pengőtől 100 pengőig

10 évi jótállással.

Legszebb pecsétgyűrűk, kézelőgomb garnitúrák, uri óraláncok, kiváló finom OMEGA, DOXA, SCHAFFHAUSENI órák 10 évi jótállással.

← 400 napig jár, legjobb és díszes óra, rajz szerint 50 pengő.

Schönwald Imre

órásmester, ékszerész, ezüstáru gyára

Budapest, Deák Ferenc-utca és Bécsi-utca sarkán.

Anyauzlete Pécsen a Nemzeti Casino palotájában. Fennáll 1852 óta.

szer, amint több hazai orvoskutató közléséből kitűnik. Minden orvos az ugynevezett „szegény praxiszban” is minden alkalmas esetben bátran használhatja ezt.

Torna dr. előadása után az orvoshallgatók levonultak a Balaton-partra, ahol ünnepélyesen fogadták az Országos Balneológiai Egyesület kongresszusára érkező vendégeket. Köztük volt Bálint Rezső dr. egyetemi ny. r. tanár, aki az orvostanfolyam utolsó előadását tartotta meg.

Bálint professzor több olyan kérdést tett szövé, amely a gyomorfekély gyógyításának nézőpontjából elsőrendű fontosságú. Kimerítően tárgyalta a gyomornedv-elválasztás jelentőségét, a fájdalom keletkezését, a rejtett vérzéseket, majd rátért a fekély gyógyíthatóságára, a rákka való átalakulás túlzottan értékelte veszélyeire. Végre a belgyógyászat és sebészeti gyógyítás módszereit és lehetőségeit világitotta meg. Kiemelte azt, hogy a fekélyek legnagyobb része a kellő belgyógyászati kezelés után meggyógyul és így sebészi kezelésre csak különleges esetekben, vagy akkor van szükség, ha a fekélyek következtében szülékletek keletkeznek. Ismertette végül a különböző műtétek hatását és jelentőségét.

A tanfolyam bezárása

A tanfolyamot Nagy Árpád dr. államtitkár zárta be, aki Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében jött Balatonfüredre és a többiek között a következőket mondotta:

Bálint tanár urnak nagyérdemű előadásával befejezéséhez ért az ideai orvostanfolyam Balatonfüreden. Amikor ebből az alkalomból Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter ur nevében és megbízásából a legmelegebben köszöntöm a tanfolyamot, nagyüzemmel megjelent orvosokat, egyúttal őszinte örömmel adok kifejezést afelett, hogy az immár harmadszor lefolyt tanfolyamon nagymértékben emelkedett az előadások színvonala és sikerült az orvos továbbképzők legfőbb célját elérni. A miniszter élnék érdeklődéssel kísérvén az előadások lefolyását, örömmel értesült arról, hogy a tanfolyam nemcsak Balatonfüred specidális betegségeivel, a szivbajokkal, hanem a legkülönbözőbb betegségek terápiajának kérdéseivel is behatóan foglalkozott. Mindezt indítva érzi magát a miniszter arra, hogy általában meleg köszönetét nyilvánítsa úgy az igen tisztelt előadó professzor uraknak buzgó fáradozásukért, mint a hallgató orvos uraknak komoly szorgalmukért és iparkodásukért, mellyel az előadásokon résztvettek.

A tanfolyam befejezése után az orvosok Hévízgyógyfürdőre utaztak, többen azonban itt maradtak, hogy a balneológiai kongresszust is meghallgathassák.

Horváth Kálmán

NE KISÉRLETEZZEN,
hanem azonnal vegye mindentől
Izzadás ellen
a 25 év óta kitűnően bevált
DÁRIUS-T

Gyártja: **Fajor Testvérek** (Ilat- és vegyszergyár, Városi rak. ár Budapest, VIII. Kőfaragó-utca 7/a, Ára: 1.20 pengő. Kapható mindenütt. Telefon: József 243-99.

Hévízszentandrás

Hévíz gyógyfürdővel összeépült villatelveken, új modern berendezésű, a higiénia minden követelményének megfelelő, nagyobb és kisebb szállókban és villákban (10 szobától 40 szobáig) 1500 szoba áll május 1-től szeptember végéig a gyógyulást kereső fürdővendégek rendelkezésére. Elemezést (magyar és francia konyha) elismerten kitűnő minőségben és olcsó árak mellett 10 fővárosi módon berendezett vendéglő és több kisebb étkezdé nyújt. Elő- és utóidényben mérsékelt árak. Teljes napi ellátás (lakás és étkezés) naponként és személyenként már 5 pengőtől. Lakást keresőknek díjtalan felvilágosítást ad: „Lakásnyilvántartó” Hévízszentandrás. A községben lakási keresők a vasutállomástól közvetlen Hévízszentandrásra a lakásukra vitethetik magukat, mely esetben az autó nem számíthat fel több viteldíjat.

Uj fejlődésnek indul az Aggteleki Csepkőbarlang

Uj bejáratot kap a barlang — A környék földművesei telkes áldozatkészséggel támogatják a fellendülést

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A magyar Styx és Acheron földalatti kanyargó országa; az Aggteleki csepkőbarlang fejlődésének új stádiumába jutott és nem is olyan hosszú idő múlva a hazai és külföldi turistáknak sokkal nagyobb tömeget fogja magához vonzani mint eddig. Nálunk, ahol halomra vesznek a sutba dobott kincses lehetőségek, örömmel kell köszönetet mondani, ha az illetékes körök figyelmébe ismét ráterelődött arra, hogy Európa legnagyobb és legszebb csepkőbarlangja a miénk maradjon.

A barlang látogatottságát eddig csökkentette, hogy két lejárata közül az egyik tulajdonosán sűrű környezetben tátongett, a másik pedig tulajdonosán is romantikus volt, mert egy hegytetőről létrameredek háromszáz lépcsőt lefelé mászni, nem tartozik éppen a legnagyobb élvezetek közé. Ezért — elsősorban Hadik János gróf és Cholnoky Jenő iniciatívájára — a Magyar Kárpát Egyesület a Barlang Kutató Egyesülettel egyetértve elhatározta, hogy új, kényelmes bejáratot fészeret át, amely egyenesen a barlang pár évvel ezelőtt Kaffka Péter és Szontágh Pál mérnök által felfedezett területre fog vezetni. Ez az új bejárat a csodaszép erdő, kies jászvölgyben minden igaz turistaszívet gyönyörűsége lesz. Az átfurási munka pár hét múlva ugyancsak Kaffka Péter mérnök vezetésével megindul és még a nyáron elkészül, mert a jászvölgy parasztoi az első felhívásra azonnal biztosították háromszáz ingyen napszámot.

Száz évvel ezelőtt a barlang első tudományos kutatóját, a komor fátyalfényben előre botorkáló Vass Imrét a babonás parasztoi nem merték követni az alvilág rémeitől és kísérleteitől rettegve; akkor bizonyosan nem sejtették, hogy „felvilágosodott úkunokáik ingyen munkával segítik majd a barlang további feltárását.

Igaz, hogy ez a munka nem véz kárba, mert az egész vidék hatalmas fellendülése várható tőle. A bejáratot környező földek jó részére az állam és magánosok már opciókat vettek s így könnyen meglehet, hogy Jászvölgy rövid időn belül felépül egy szépségben pártját ritkító turista fürdő, — egy második Lillafüred. A 40 szobás turista szálló építését már tervbe vették s az első hírekre rögtön jelentkeztek érdeklődők, akik nyaralókat szeretnének Jászvölgyben építtetni. Külön érdekessége a vidéknek, hogy a barlang közelében lévő forrást gyógyító erejéért messze környékről seregestül keresi fel a lakosság. A forrás vizét most analizálni fogják s nem lehetetlen, hogy Jászvölgy idővel pótolni fogja elvesztett gyógyfürdőinknek egy részét.

Felmerült az a terv is, hogy — mint Mussolini tette az adelsbergi csepkőbarlanggal — az aggteleki is állami kezelésbe kerüljön s külön jogi személyllyé nyilváníttassék. A vérmes fantáziák már egy 17 kilométeres villanyvasutról ábrándoznak, amely a most még megszállt területől indulva, végig vezetne az egész 10 kilométeres barlangon és szépségben kényelemben felvenné a versenyt a világhíres Jungfrau Bahnnal.

De ennek a vasutnak robusása még igazán csak a távol jövő zenéje! (—).

Hungária drótfonat

kitűnő kerítés anyag
HAIDEKKER SÁNDOR R.-T.
szodronymű
Budapest, VIII. 0166-ut 48/2
Hékok: II., P6-utca 59.
VIII., Flumet-ut 8.

Arjegyék ingyen és bérmentve!